

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий юридичний інститут
Кафедра цивільного права

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЗДІЙСНЕННЯ ТА ЗАХИСТ ОСОБИСТИХ НЕМАЙНОВИХ ПРАВ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Право

Спеціальність D8 Право

Галузь знань D Бізнес, адміністрування та право

Затверджено на засіданні
кафедри цивільного права
Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Здійснення та захист особистих немайнових прав
Викладач (-і)	Схаб-Бучинська Тетяна Ярославівна, кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного права, доцент
Контактний телефон викладача	(0342) 596130
Е-mail викладача	tetiana.skhab-buchynska@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua При вивченні навчальної дисципліни можуть використовуватися можливості платформ Google Meet.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі здобувачами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://kcp.pnu.edu.ua/інформація-щодо-навчального-процесу Також можливі консультації шляхом листування через корпоративну електронну пошту.
2. Анотація до навчальної дисципліни Предметом вивчення навчальної дисципліни є діюче законодавство, яке регулює поняття, значення, реалізацію, охорону та захист особистих немайнових прав. Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів: 1. Змістовий модуль 1 «Загальні положення про особисті немайнові права». 2. Змістовий модуль 2 «Правова охорона, здійснення та захист особистих немайнових прав».	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни Метою викладання навчальної дисципліни «Здійснення та захист особистих немайнових прав» є розширення та поглиблення у здобувачів знань щодо правової охорони особистих немайнових прав, проведення комплексного аналізу особистих немайнових прав фізичної особи, юридичної особи, визначенні їх приватноправового характеру та місця в сучасному цивільному праві, встановленні основних проблем правового забезпечення, захисту та охорони особистих немайнових прав фізичної та юридичної особи. Основними цілями навчальної дисципліни «Здійснення та захист особистих немайнових прав» є: засвоєння основних категорій особистих немайнових прав та положень нормативно-правових актів, що регулюють особисті немайнові правовідносини; вивчення етапів формування та розвитку особистих немайнових прав в Україні; ознайомлення з основами захисту особистих немайнових прав у суді; вивчення доктринальних підходів до системи особистих немайнових прав в Україні; засвоєння форм та способів захисту порушеного особистого немайнового права.	
4. Програмні компетентності та результати навчання <u>Загальні компетентності:</u> ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності. ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 7. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями. ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.	

Фахові компетентності:

СК 3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.

СК 4. Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини.

СК 8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.

СК 10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

СК 11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК 12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

СК 16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

ПРН 2. Знати на розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.

ПРН 3. Проводити збір та інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

ПРН 5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

ПРН 11. Мати базові навички риторики.

ПРН 12. Доносити до респондента матеріал з певної проблеми доступно і зрозуміло.

ПРН 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття	18
практичні	-
лабораторні	-
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / вибіркова
4	D8 Право	2	вибіркова

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.

Модуль I. Загальні положення про особисті немайнові права

Тема № 1. Особисті немайнові права як інститут цивільного права.	2	2	11
Тема 2. Система особистих немайнових прав, їх закріплення в Цивільному кодексі України.	2	2	11
Тема № 3. Особисті немайнові права, що забезпечують природне існування людини.	2	4	9
Тема № 4. Особисті немайнові права, що забезпечують соціальне буття людини.	2	4	9

Модуль II. Правова охорона, здійснення та захист особистих немайнових прав			
Тема № 5. Особисті немайнові права юридичних осіб.	2	2	9
Тема № 6. Захист особистих немайнових прав.	2	4	11
ЗАГ.:	12	18	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Визначається Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, введеним в дію наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309 https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf , а також Методичними рекомендаціями до порядку оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті (далі - МРПОУ), затвердженими Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол №13 від 27 червня 2024 року) https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2024/11/metodychni-rekomendatsii-pro-poriadok-otsiniuvannia-uspishnosti.pdf		
Вимоги до письмової роботи	Вивчення дисципліни передбачає <u>обов'язкове</u> виконання всіма здобувачами однієї письмової модульної контрольної роботи. Контрольна робота виконується на 9 семінарському занятті та охоплює два змістові модулі: Загальні положення про особисті немайнові права. Правова охорона, здійснення та захист особистих немайнових прав. На контрольну роботу виносяться 2 описових завдання, яке оцінюється по 10 балів, 5 коротких запитань нормативного змісту, яке оцінюється по 2 бали; 4 закритих тестових запитань, які оцінюються по 2 бали, 2 визначення, які оцінюються по 2 бали, 1 задача, яка оцінюється у 8 балів. Максимальний бал за контрольну становить 50. <u>За бажанням</u> (для отримання додаткових до 5 балів) здобувачі можуть виконувати індивідуальні завдання за темою відповідного семінарського заняття. Види, тематика та критерії оцінювання індивідуальних завдань знаходяться в Методичних вказівках для індивідуальних робіт, на кафедрі цивільного права та розміщені на сайті кафедри: https://kcp.pnu.edu.ua/navchalno-metodychni-materialy/		
Семінарські заняття	Система оцінювання семінарських занять передбачає, що поточні оцінки успішності (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 2 – «незадовільно») – виставляються під час проведення семінарських занять. Підсумковий бал за семінарські заняття (максимально 45 балів) виставляється здобувачу в кінці семестру за результатами роботи на семінарських заняттях, самопідготовки і є середнім арифметичним (заокругленим до сотих) всіх отриманих оцінок за		

	семінарські заняття, в тому числі оцінок за відпрацьовані заняття, помноженим на коефіцієнт 9 (заокругленим до цілого). Система оцінювання семінарських занять визначена пп. 3.1.1.3., 3.1.1.4 та 2.6.1. МРПОУ.
Умови допуску до підсумкового контролю	Здобувачу виставляється залік за умови виконання всіх видів робіт, передбачених силабусом. Наявність хоча б одного пропущеного і невідпрацьованого семінарського заняття є підставою для не виставлення заліку (пп. 3.2.2 МРПОУ).
Підсумковий контроль	Залік. Підсумковий бал складається з суми підсумкового балу за семінарські заняття (максимально 45 балів), балу за підсумкову модульну контрольну роботу (максимально 50 балів) та балу за самостійну роботу (максимально 5 балів, пп. 2.6.3 МРПОУ). Бал за індивідуальну роботу та/або участь у науковій роботі (максимально 10 балів) є додатковим балом, який додається до підсумкового семестрового балу (пп. 2.6.1 МРПОУ). Підсумковий бал становить максимально 100 балів (пп. 2.6.1–2.6.3 МРПОУ). Перескладання семестрового заліку проводиться окремою парою онлайн за графіком, затвердженим директором Інституту, здобувачами, які одержали після виставлення заліку «не зараховано» (нижче 50 балів), а також мали на день виставлення заліку невідпрацьовані пропущені заняття (за умови їх відпрацювання). Заліковий білет у такому випадку складається із двох теоретичних питань – по 20 балів кожне, задачі – 20 балів та 20-ти тестових завдань, кожне з яких оцінюється по 2 бали. Максимальний бал за залікову роботу складає 100. Перескладання семестрового заліку також може проводитися з використанням технологій дистанційного навчання на платформі https://d-learn.pnu.edu.ua/ . У такому разі залік проводиться у тестовій формі. Структура білета – 50 тестових завдань різної складності, кожне з яких оцінюється у 2 бали.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Зміст питань, форма та структура завдань, інструкції щодо виконання обов'язкової (письмової модульної контрольної роботи) та додаткових (письмових завдань за питаннями самостійного опрацювання, письмових експрес-опитувань тощо) письмових робіт визначаються викладачем, що проводить семінарські заняття, за погодженням з викладачем, що проводить лекційні заняття (Розділ 3 МРПОУ). За бажанням (для отримання додаткових балів) здобувачі можуть виконувати індивідуальні завдання (пп. 3.1.4.1-3.1.4.3 МРПОУ). Види, інструкції щодо виконання індивідуальних завдань знаходяться на кафедрі та на сайті кафедри <https://kcp.pnu.edu.ua/navchalno-metodychni-materialy/>.

Академічна доброчесність:

Очікується, що здобувачі будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, визначених Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf>, усвідомлюючи наслідки порушення. Реагування на порушення академічної доброчесності здійснюється відповідно до встановлених процедур https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/05/pr.01.1.1-08_2024-protsedura_8_universytet.pdf.

Відвідування занять

Очікується, що всі здобувачі відвідають лекції та семінарські заняття. Пропуски семінарських занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Здобувач зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття (абз. 1. п. 3.1.2 МРПОУ). За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник дисципліни віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу здобувача (абз. 2. п. 3.1.2 МРПОУ).

Неформальна освіта

Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasyliya-stefanyka.pdf

8. Рекомендована література

1. Григоренко О.В. Особисті немайнові права: генеза правового регулювання в Україні. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2021. № 67. С. 69–72.
2. Кохановська О.В., Вербицька А.О., Кохановський В.О. Особисті немайнові права в аспекті оновлення цивільного законодавства. Международный научный журнал Engless light in science №2 (1). 2020. С. 124-134. URL: [https://www.researchgate.net/profile/Aliya-Mustafina-3/publication/358331348_Mezdunarodnyj_2oj_naucnyj_zurnal_\"Endless_Light_in_Science\"/links/61fc29f01e98d168d7ebb7a8/Mezdunarodnyj-2-0j-naucnyj-zurnal-Endless-Light-inScience.pdf#page=126](https://www.researchgate.net/profile/Aliya-Mustafina-3/publication/358331348_Mezdunarodnyj_2oj_naucnyj_zurnal_\)
3. Левицький М.О. Поняття захисту особистих немайнових прав військовослужбовців. Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». 2022. С. 109-115. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/267256/263176>
4. Особисті немайнові права особи : навч. посібник / за ред. А. О. Дутко. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 444 с.
5. Попова С. О. Особисті немайнові права юридичної особи: реалії сьогодення : монографія / Софія Олегівна Попова; Харків. нац. ун-т внутріш. справ. Харків : Право, 2023. 357 с.
6. Риженко Н. О. Немайнові права в період воєнного стану: євроінтеграційний контекст. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2022. 124 (5), С. 40–51. URL: <http://journals.knute.edu.ua/foreign-trade/article/view/1554/1480>

Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в навчально-методичних вказівках:

Схаб-Бучинська Т.Я. Здійснення та захист особистих немайнових прав: методичні вказівки для підготовки до семінарських занять та забезпечення самостійної роботи здобувачів другого курсу денної форми навчання спеціальності 081 «Право» [текст] / Івано-Франківськ: навчально-науковий юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника», 2025.

Викладач: Тетяна СХАБ-БУЧИНСЬКА,
доцент кафедри цивільного права